

بررسی کارایی واحدهای تحت پوشش شرکت آب و فاضلاب استان آذربایجان شرقی با استفاده از تحلیل پوششی داده ها

عزیز بافهم

مدیر دفتر آمار و فن آوری اطلاعات، شرکت آب و فاضلاب استان آذربایجان شرقی

اکبر محمدزاده

کارشناس مسئول تحقیقات، شرکت آب و فاضلاب استان آذربایجان شرقی

چکیده

شرکت های آب و فاضلاب نیز مانند هر سازمان و موسسه دیگری به منظور استفاده بهینه از منابع محدود خود و اثر بخشی بیشتر، نیازمند ارزیابی و سنجش عملکرد خود می باشند تا بتوانند از نقاط ضعف و قوت خود آگاه شده و اقدامات لازم را جهت بهبود عملکرد انجام دهند. در این تحقیق، ارزیابی کارایی واحدهای تحت پوشش شرکت آب و فاضلاب شهری استان آذربایجان شرقی با تکنیک تحلیل پوششی داده ها، هدف اصلی و تعیین کارایی نسبی، رتبه بندی و شناسایی واحدهای الگو برای واحدهای ناکارا، اهداف فرعی تحقیق می باشند. برای رسیدن به اهداف، نرم افزار STATA و مدل خروجی محور بکار گرفته شده و با انتخاب شاخص های موثر در کارایی واحدها، کارایی ۲۶ واحد زیر مجموعه شرکت آب و فاضلاب شهری استان آذربایجان شرقی هر کدام با ۳ متغیر ورودی و ۵ متغیر خروجی (واگذاری اشتراک آب، توسعه شبکه آب، اصلاح شبکه آب، حجم فروش آب و درصد پرت آب) مورد بررسی قرار گرفتند که یافته های تحقیق نشان داد از مجموع ۲۶ واحد ۸ واحد کارا و ۱۸ واحد دیگر ناکارا بوده اند. همچنین برای واحدهای ناکارا، واحدهای الگو شناسایی و مشخص شدند.

کلمات کلیدی: کارایی، شرکت آب و فاضلاب، تحلیل پوشش داده ها

۱. مقدمه

هر سازمانی در بدو تشکیل اهداف و ماموریتهایی را برای خود تعیین می نماید و رسالت آن رسیدن به آنهاست در این فرایند ابزار و روشهایی نیاز است که بتواند به صورت مداوم میزان رسیدن به اهداف و آرمانهایش را بررسی نماید. جستجو برای تعیین میزان تحقق اهداف و درجه تحقق مطلوبیت، ارزشیابی نام دارد. در حقیقت ارزشیابی تعیین ارزش مثبت یا منفی کارهای انجام شده است. ارزشیابی یا ارزیابی برای تعیین " ارزش " هر چیز، هر عمل، هر برنامه گفته می شود اما تعریف جامع تر آن به نظر گی چنین است:

ارزشیابی یک فرایند نظام دار " سیستماتیک " برای جمع آوری، تحلیل و تفسیر اطلاعات گفته می شود به این منظور که تعیین شود آیا هدفهای مورد نظر تحقق یافته اند یا در حال تحقق هستند و به چه میزانی.

نظارت و ارزیابی موضوعی است که از زمان مطرح شدن نظریات کلاسیک مدیریت همواره مدنظر بوده است. به عبارت دیگر تمام نظریات مدیریت به نحوی به موضوع نظارت، کنترل و ارزیابی بها داده و آن را یکی از وظایف اساسی مدیریت دانسته اند. اما آنچه قابل ذکر است، تغییر نگرشی است که در این رابطه صورت گرفته است.

به عنوان یک اصل عملکرد هر واحد سازمانی و یا یک سازمان تا آنجا که میسر است باید اندازه گیری شود، وجود یا عدم وجود نظام ارزیابی عملکرد موثر و کارآمد با حیات و مرگ سازمان رابطه مستقیم دارد و فقدان آن را به عنوان بیماری سازمان قلمداد نموده